

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

**VILTUS – STARP CIVILTIESISKU
UN KRIMINĀLTIESISKU
ATBILDĪBU**

zvērināts advokāts Aldis Alliks

Rīgā, 2017. gada 15. decembrī

Azerbaizān | Canada | Kazahstānā | Kirgizstānā | Mongolijā | Nīderlandē | Krievijā | Taiklīstānā | United Kingdom | USA | Uzbekistānā

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

CIVILLIKUMS

- Pie tiesiska darījuma būtības pieder tā taisītāju gribas izteikums. Turklāt, divpusējā vai vairākpusējā darījumā ir vajadzīgs visu tā dalībnieku saskaņīgs gribas izteikums (1427)
- Lai tiesisks darījums būtu spēkā, nepietiek ar to vien, ka tā dalībnieki izteic savu gribu, bet vēl ir vajadzīgs, lai šī griba būtu radusies brīvi – bez maldības, VILTUS vai spaidiem (1440)

Azerbaizān | Canada | Kazahstānā | Kirgizstānā | Mongolijā | Nīderlandē | Krievijā | Taiklīstānā | United Kingdom | USA | Uzbekistānā

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- **VILTUS ir otras puses prettiesisks maldinājums, lai viņu piedabūtu izdarīt viņas interesēm pretēju darbību (1459)**

Rīgas apgabaltiesa kādā civilietā secinājusi: "(...) lai kādas personas izdarītu maldinājumu, kas pamudinājis otru personu noslēgt darījumu, atzītu par viltu Civillikuma 1459.panta izpratnē, ir jākonstatē sekojoši priekšnoteikumi:

- 1) maldinājums (nepatiesu ziņu sniegšana vai patiesu faktu noklusēšana, ko veic persona attiecībā pret otru personu);

Azerbaizān | Canada | Kazahstānā | Kirgizstānā | Mongolijā | Nīderlandē | Krievijā | Taiklīstānā | United Kingdom | USA | Uzbekistānā

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- 2) cēloņsakarība starp maldinājumu un pievītās personas gribas izteikumu (maldinājums bijis izšķirošais iemesls uz darījuma noslēgšanu vērstā gribas izteikuma izdarīšanai (motīvu maldība). Cēloņsakarības nav, ja dalībnieks tādu pašu gribas izteikumu būtu izdarījis ar vai bez maldinājuma, vai maldinājumu apzinoties);
- 3) maldinājuma prettiesiskums;
- 4) tīšs maldinājums (maldinātāja vaina Jaunā nolūkā, kas izpaužas apzinātā mērķtiecīgā darbībā vai bezdarbībā un ir vērstā uz to, lai piedabūtu otru personu darboties pretēji savām interesēm)*...

Azerbaizān | Canada | Kazahstānā | Kirgizstānā | Mongolijā | Nīderlandē | Krievijā | Taiklīstānā | United Kingdom | USA | Uzbekistānā

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

Civiltiesību zinātnē ir atzīts:

- viltus ir vispārātzīts darījumu apstrīdamības iemesls, jo darījuma dalībnieks nekad neslēgtu attiecīgo darījumu, ja neatrastos darījuma partnera izraisītais viltus ietekmē¹

¹ K. Balodis. Ievads Civiltiesībā. Rīga, 2007. 188.lpp.; Тютрюмов И.М. Законы гражданские с разъяснениями Правительствующего Сената и комментариями русских юристов. Книга первая. Рига, 1923, с. 855; Г. Ф. Шершеневич. Учебник русского гражданского права. Москва, 1995, с. 114.

Azerbaizān | Canada | Kazahstānā | Kirgizstānā | Mongolijā | Nīderlandē | Krievijā | Taiklīstānā | United Kingdom | USA | Uzbekistānā

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- viltus ir apzināti maldinoša priekšstata radišana darījuma partnerī²

² Г. Ф. Шершеневич. Учебник русского гражданского права. Москва, 1995, с. 118.

Azerbaizān | Canada | Kazahstānā | Kirgizstānā | Mongolijā | Nīderlandē | Krievijā | Taiklīstānā | United Kingdom | USA | Uzbekistānā

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Aldis Alliks

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- ar viltu ir saprotama jebkura negodprātīga rīcība, kuras ietekmē viens no darījuma dalībniekiem, maldināšanas rezultātā noslēdz sev neizdevīgu darījumu³

³ Тютрюмов И.М. Законы гражданские с разъяснениями Правительствующего Сената и комментариями русских юристов. Книга первая, Рига, 1923, с. 865.

7

Azerbaijan | Canada | Kazakhstan | Kyrgyzstan | Mongolia | Netherlands | Russia | Tajikistan | United Kingdom | USA | Uzbekistan

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Aldis Alliks

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- ar viltu ir saprotama jebkura darbība, paziņojums vai noklusējums, ar kuru kāds apzināti ievieš otru maldināšanā, ar mērķi panākt, lai pēdējais noslēdz sev neizdevīgu darījumu⁴

⁴ Тютрюмов И.М. Законы гражданские с разъяснениями Правительствующего Сената и комментариями русских юристов. Книга первая, Рига, 1923, с. 866.

8

Azerbaijan | Canada | Kazakhstan | Kyrgyzstan | Mongolia | Netherlands | Russia | Tajikistan | United Kingdom | USA | Uzbekistan

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Aldis Alliks

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- viltus ir pamats darījuma atzīšanai par spēkā neesošu, ja viltība, ko pielietojusi viena puse, ir tāda, ka, ja nebūtu šīs viltības, tad otra puse visticamāk neslēgtu līgumu⁵

⁵ Тютрюмов И.М. Законы гражданские с разъяснениями Правительствующего Сената и комментариями русских юристов. Книга первая, Рига, 1923, с. 866.

9

Azerbaijan | Canada | Kazakhstan | Kyrgyzstan | Mongolia | Netherlands | Russia | Tajikistan | United Kingdom | USA | Uzbekistan

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Aldis Alliks

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- ikvienam cilvēkam ir jārīkojas godprātīgi. To prasa tikumības principi un tiesiskā kārtība⁶

⁶ Васильковский Е.В. Учебник гражданского права; атродамс – http://civil.consultant.ru/elib/books/24/page_17.html#bnote_97; § 12

10

Azerbaijan | Canada | Kazakhstan | Kyrgyzstan | Mongolia | Netherlands | Russia | Tajikistan | United Kingdom | USA | Uzbekistan

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Aldis Alliks

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- viltus gadījumā negodprātība ir vērtējama ne tikai sabiedrībā vispār pieņemtā godprātīguma aspektā (ārējā mēraukļa), bet arī godprātīgas rīcības aspektā konkrētajos apstākļos (darījuma dalībnieka subjektīvā, iekšējā mēraukļa)⁷

⁷ Синайский, В.И. Основы гражданского права, Рига, 1931, с. 234.

11

Azerbaijan | Canada | Kazakhstan | Kyrgyzstan | Mongolia | Netherlands | Russia | Tajikistan | United Kingdom | USA | Uzbekistan

Intelligent Thinking
For Effective Solutions

GRATA

Aldis Alliks

Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- viltus ir pamats darījuma spēkā neesamībai, ja:
 - a) tas pielietots savtīgos nolūkos
 - b) tas izpaužas tādās viltībās, ka, ja nebūtu šīs viltības, otra puse acīmredzot neslēgtu darījumu un
 - c) to ir pieļāvis viena līgumslēdzējuse vai tas piejauts ar tās ziņu⁸

⁸ Тютрюмов И.М. Законы гражданские с разъяснениями Правительствующего Сената и комментариями русских юристов. Книга первая, Рига, 1923, с. 866.

12

Azerbaijan | Canada | Kazakhstan | Kyrgyzstan | Mongolia | Netherlands | Russia | Tajikistan | United Kingdom | USA | Uzbekistan

Intelligent Thinking For Effective Solutions Aldis Alliks

GRATA Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- viltus ir pamats darījuma spēkā neesamībai, ja:
 - viltus sevī ietver maldināšanu, kas tiek maksīgi radīta ar jebkuru apliecinājumu (garantiju), noklusēšanu u.tml. palīdzību
 - maldināšana ir notikusi negodprātīgi
 - maldinātājs ir darījuma partneris
 - darījums ir neizdevīgs tam, kurš viltus rezultātā to ir noslēdzis⁹

⁹ Васильковский Е.В. Учебник гражданского права; атродамс – http://civil.consultant.ru/elib/books/24/page_17.htm#bnote_97; § 12

13

Azerbaidžāna | Canada | Kazahstāna | Kirgizstāna | Mongolija | Nīderlande | Rūsija | Taikstāna | United Kingdom | USA | Uzbekistāna

Intelligent Thinking For Effective Solutions Aldis Alliks

GRATA Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

KRIMINĀLLIKUMS

177.pants. Krāpšana

(1) Par svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšanu, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai AR VILTU (krāpšana) [...]

(2) Par krāpšanu, ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās [...]

(3) Par krāpšanu, ja tā izdarīta lielā apmērā vai ja to izdarījusi organizēta grupa [...]

14

Azerbaidžāna | Canada | Kazahstāna | Kirgizstāna | Mongolija | Nīderlande | Rūsija | Taikstāna | United Kingdom | USA | Uzbekistāna

Intelligent Thinking For Effective Solutions Aldis Alliks

GRATA Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

“ĀTSLĒGJAUTĀJUMS”

VAI cietušais vispār būtu tā rīkojies (slēdzis darījumu, neveicis kādu darbību utt.), kā rezultātā zaudē (atsavina v.c.) savu mantu vai tiesību uz mantu ja cietušais nebūtu PIEVILTS ???

15

Azerbaidžāna | Canada | Kazahstāna | Kirgizstāna | Mongolija | Nīderlande | Rūsija | Taikstāna | United Kingdom | USA | Uzbekistāna

Intelligent Thinking For Effective Solutions Aldis Alliks

GRATA Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- “*dolus malus*” (ļaunprātības) ietekme uz cietušā rīcību
- cietušā “maldināšana”, kuru ļaunprātīgi radījis cita persona

16

Azerbaidžāna | Canada | Kazahstāna | Kirgizstāna | Mongolija | Nīderlande | Rūsija | Taikstāna | United Kingdom | USA | Uzbekistāna

Intelligent Thinking For Effective Solutions Aldis Alliks

GRATA Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

Līdz ar to krimināltiesiskā izpratnē

pret cietušo vērsti VILTUS no “pievilēja” puses – tāda rīcība (darbība un/vai bezdarbība), kuras mērķis ir cietušā konkrēta rīcība (darbība un/vai bezdarbība), kas ir pretēja paša cietušā tiesībām un likumiskajām interesēm (proti, tās rezultātā cietušais zaudē savu mantu vai tiesību uz mantu vai neiegūst tādu)

17

Azerbaidžāna | Canada | Kazahstāna | Kirgizstāna | Mongolija | Nīderlande | Rūsija | Taikstāna | United Kingdom | USA | Uzbekistāna

Intelligent Thinking For Effective Solutions Aldis Alliks

GRATA Viltus – starp civiltiesisku un krimināltiesisku atbildību

- krāpšanas obligāta pazīme – **mantisks zaudējums**
- mantisks zaudējums** ir viens no galvenajiem kritērijiem, pēc kura krāpšana norobežojama no civiltiesiska viltus
- ja personai nav nodarīts **mantisks zaudējums**, nav nepieciešamas krimināla rakstura represijas (cietušo pietiekami aizsargā civiltiesības)

18

Azerbaidžāna | Canada | Kazahstāna | Kirgizstāna | Mongolija | Nīderlande | Rūsija | Taikstāna | United Kingdom | USA | Uzbekistāna

The image shows a business card for Aidis Alliks, a legal professional. The card features the GRATA logo in the top left corner, which includes a circular icon with a stylized 'G' and the word 'GRATA' below it. To the right of the logo, the tagline 'Intelligent Thinking For Effective Solutions' is written. The main text on the card identifies Aidis Alliks as a 'zvērināts advokāts' (qualified lawyer) and states that he is the head of the ZAB 'GRATA Latvia' and a partner of 'GRATA International'. Contact information is provided, including a phone number (+371) 28 39 2222 and an email address aalliks@gratanet.com. The website www.gratanet.com is also listed. At the bottom of the card, there is a small graphic of chess pieces and a list of countries where GRATA operates: Azerbaijan, Canada, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Mongolia, Netherlands, Russia, Tajikistan, United Kingdom, USA, and Uzbekistan.

GRATA
Intelligent Thinking
For Effective Solutions

Aidis Alliks
zvērināts advokāts

ZAB "GRATA Latvia" vadītājs
"GRATA International" partneris

(+371) 28 39 2222
aalliks@gratanet.com

www.gratanet.com

Azerbaijan | Canada | Kazakhstan | Kyrgyzstan | Mongolia | Netherlands | Russia | Tajikistan | United Kingdom | USA | Uzbekistan